

Het huwelijk tussen Agile en Architectuur

een vruchtbare combinatie van
proces-innovatie en product-innovatie

Erik Philippus
Improvement
erik@agile-architecting.com

De relatie tussen agile en architectuur blijft een heikel punt. De grote boze wolf van veel agile adepten is het 'BDUF' (*Big Design Up Front*), een ontwikkelingsmethode waarbij het algemene ontwerp gemaakt wordt voordat met implementatie wordt gestart. Fanatieke agilisten betogen zelfs dat architecten 'dinosaurussen' zijn die zich vastbijten in een verouderde methodiek. Helemaal ongelijk hebben ze niet, want er zijn verstokte architecten die moeite hebben om achter de kristallen bol vandaan te komen. Gelukkig hebben de meeste architecten de ivoren toren nu wel achter zich gelaten, hoewel ze nog steeds benadrukken dat het van tevoren uitdenken van bepaalde zaken ons later veel ellende kan besparen. Zeker als het gaat om de realisatie van complexe en omvangrijke software-intensieve systemen, blijft architectuur onmisbaar. Wie architectuur als vertegenwoordiger van het watervalmodel van tafel veegt, gooit het kind met het badwater weg. Het is echter niet verkeerd om eens met een agile bril op naar architectuur te kijken.

Waar volgens mij de schoen wringt, is de mate van voorspelbaarheid die nodig wordt geacht om een project uit te voeren. Zeker bij de wat traditionelere projectleiders is de verleiding groot om de geest van onzekerheid en verandering zoveel mogelijk terug in de fles te stoppen. Gaan we als architect hierin mee, dan staat de deur naar een BDUF wijd open. In ieder geval heb ik het vermoeden dat menig langdradig en topzwaar architectuur proces zijn voedingsbodemp heeft in het controle-denken. Het kan geen kwaad hier eens de kam doorheen te halen.

Architectuur is vooruitzien. De vraag is alleen hoe ver, en in welke richting. Dankzij het agile gedachtengoed groeit het bewustzijn dat klanten en eindgebruikers een prominente rol hebben bij de totstandkoming van de architectuur. Hierbij is het aan de architect om uit te vissen wat vastligt, en waar in de nabije toekomst wijzigingen of uitbreidingen zijn te verwachten. Dit onderscheid leidt tot een stroomlijning van het architectuurproces. Wat vaststaat, wordt zonder verdere toeters en bellen ontworpen en gerealiseerd. Waar vraagttekens zijn, worden architecturale maatregelen getroffen om een zo groot mogelijke adaptiviteit te waarborgen.

Je kunt daarbij denken aan clustering van variatiepunten, configureerbaarheid of parametrisering van functionaliteit, toepassing van bepaalde ontwerp patronen, etc. Veel agilisten verwarren deze aanpak met *gold plating*, en stellen dat je gewoon exact moet maken wat de klant op dit moment nodig heeft. Ik heb in deze context wel eens de term *just in time architecture* horen vallen. Later kan je dan door middel van *refactoring* altijd functionaliteit wijzigen of toevoegen. Ik krijg daarbij toch sterk het gevoel dat de klok weer jaren wordt teruggezet. Net zo min als kwaliteit, is architectuur niet iets wat je achteraf in een systeem kunt inbouwen.

De agile aanpak wordt meestal omschreven in termen van risicomanagement, in ieder geval gaat het vrijwel altijd om optimalisatie van het ontwikkelproces. Architecten kunnen hierin een uitdaging zien om ook hun eigen bijdrage effectiever te maken. Maar juist voor architecten zit er meer in het vat! Door het toepassen van agile principes op de architectuur zelf, zijn architecten in staat om de *agility* van producten te vergroten. De verhoogde adaptiviteit kan een aanzienlijke besparing op onderhoud van software systemen opleveren. De drijfveer voor het vruchtbare huwelijk tussen agile en architectuur is dus de combinatie van procesinnovatie en productinnovatie.

*Erik Philippus
juni 2009*

Verschenen in de architectencolumn in Bits & Chips 11^e jaargang nr 10